

**UCHWAŁA NR II/11/18
RADY MIEJSKIEJ W SOBÓTCE**

z dnia 28 grudnia 2018 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla
Miasta i Gminy Sobótka na rok 2019**

Na podstawie art. 18 ust 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2018 r. poz. 994, 1000, 1349 i 1432), art. 4¹ ust. 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. 2016 poz. 487 ze zm.)

**Rada Miejska w Sobótce,
uchwała, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się do realizacji **Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta i Gminy Sobótka na rok 2019**, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Sobótka.

§ 3. Traci moc uchwała Nr XL/312/17 Rady Miejskiej w Sobótce z dnia 28 grudnia 2017 r. w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień dla Miasta i Gminy Sobótka na rok 2018.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2019 roku.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Sobótce

Hanna Piwowska

Załącznik do uchwały Nr II/11/18

Rady Miejskiej w Sobótce

z dnia 28 grudnia 2018 r.

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH DLA MIASTA I GMINY SOBÓTKA na rok 2019

WSTĘP:

Polski model rozwiązywania problemów alkoholowych zakłada, iż większość kompetencji i środków finansowych jest zlokalizowanych na poziomie samorządów gmin, które z mocy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi uzyskały kompetencje do rozwiązywania problemów alkoholowych w społecznościach lokalnych.

Nadużywanie alkoholu powoduje nie tylko szkody zdrowotne, ale również społeczne, takie jak: naruszenie zasad bezpieczeństwa publicznego, przestępczość, wypadki samochodowe, przemoc w rodzinie, ubóstwo i bezrobocie. Problemy związane z alkoholem powodują także wysokie koszty ekonomiczne ponoszone przez państwo. Koszty te szacowane są przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na poziomie 1,3% PKB, tj. ok. 17,5 mld zł.¹⁾

Realizację zadań z zakresu ochrony zdrowia nakłada na samorządy gmin art. 7 ustawy o samorządzie gminnym, a zadania własne gminy w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wynikają bezpośrednio z art. 4 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487 ze zm.). Zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonywane są poprzez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności:

- tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje do powstrzymania się od spożywania alkoholu;

- działalność wychowawczą i informacyjną;
- ograniczanie dostępności alkoholu;
- leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu;
- zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie;
- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie;
- wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez finansowanie centrów integracji społecznej.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2019 rok (zwany dalej Gminnym Programem) określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych. Gminny program jest kontynuacją szeregu działań zainicjowanych w latach ubiegłych.

Program winien być realizowany przy współpracy różnych podmiotów, począwszy od pomocy społecznej, poprzez placówki oświatowe, służbę zdrowia, instytucje strzegące porządku publicznego i przestrzegania prawa, organizacje pozarządowe oraz instytucje kościelne, które poprzez swoje doświadczenia stanowią nieodłączną część systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.

Od roku 2005 roku gmina ma obowiązek opracowania programu zawierającego zadania z tego zakresu.

Zadania gminy:

- wynikające z art. 4 ust. 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi:

1. zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
2. udzielanie rodzinom, w których występuje problem alkoholowy, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;

¹⁾ „Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2011 – 2015” www.parpa

3. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo - wychowawczych i socjoterapeutycznych;

4. wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;

5. podejmowanie Interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;

6. wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

I. PODSTAWY PRAWNE

Obowiązek uchwalania niniejszego Programu wynika z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487 ze zm).

W realizacji zadań zawartych w Programie szczególne zastosowanie mają następujące akty prawne:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487 ze zm.);

2. Strategia Rozwoju Gminy Sobótka na lata 2019-2030;

3. Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2018 r. poz. 1492 ze zm.);

4. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2018r. poz. 1510 ze zm.);

5. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz.1508 ze zm.);

6. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2015 r. poz. 1390 ze zm.);

7. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2017r. Poz. 882 ze zm.);

8. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016 – 2020 (Dz. U. z 2016r. Poz.1492).

II. DIAGNOZA PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ (alkohol), WYSTĘPUJĄCYCH W GMINIE:

Dane dotyczące diagnozy problemów uzależnień w Gminie Sobótka zostały opracowane na podstawie:

- Raportu z badania ankietowego „Diagnoza problemów społecznych oraz zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Sobótka” w 2018 r.

- Informacji dotyczących problematyki uzależnień, będących w posiadaniu Ośrodka Pomocy Społecznej w Sobótce.

Ponadto pozyskano również informacje od podmiotów współpracujących w realizacji zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy Sobótka w tym:

- Zespołu Interdyscyplinarnego
- Komisariatu Policji
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego oraz
- placówek oświatowych w Gminie Sobótka.

1. Sytuacja demograficzna

Gminę Sobótka zamieszkuje ok. 12812 mieszkańców i mieszanek, czyli stanowi to 9,3% ludności powiatu. 51% ogółu ludności stanowią kobiety, a 49% mężczyźni²⁾. Współczynnik feminizacji wynosi 105, czyli na każdych 100 mężczyzn przypada 105 kobiet.

²⁾ Statystyczne Vademecum Samorządowca, [dostęp online
http://stat.gov.pl/vademecum/vademecum_dolnoslaskie/portrety_gmin/powiat_wroclawski/gmina_sobotka.pdf]

W latach 2002-2017 liczba mieszkańców wzrosła o 4,4%. Analizując liczbę ludności z perspektywy czasu można zauważyć, iż w latach 1995 – 2015 odnotowano jej wzrost. Następnie w roku 2016 liczba ta ponownie uległa zmniejszeniu. Obecnie liczba ludności wynosi 12835.

Tab. nr 1. Piramida wieku mieszkańców Gminy Sobótka na rok 2014.

	1995	2005	2014	2015	2016	2018
Liczba ludności	12387	12362	12791	12825	12812	12835

Średni wiek mieszkańców wynosi 41,2 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa dolnośląskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski.

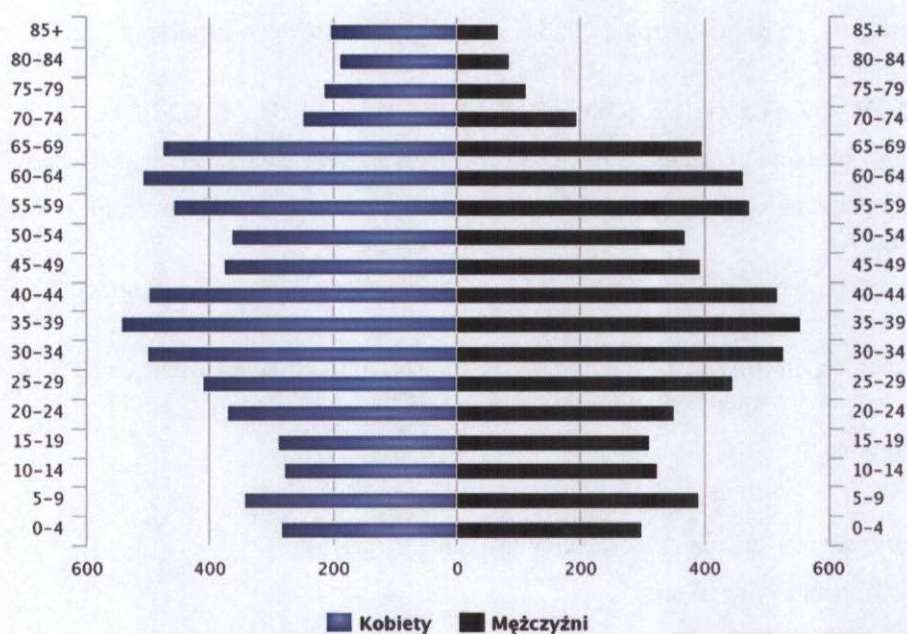
Tabela 2. Średni wiek mieszkańców gminy Sobótka

Rozkład liczebności mieszkańców przedstawia poniższa piramida wieku. Pokazuje ona, iż liczba kobiet przeważa nad liczbą mężczyzn praktycznie w każdej kategorii wiekowej. Dysproporcje najbardziej widoczne są w przypadku grup powyżej 55 – 59 lat. Tutaj można zauważyć znaczną przewagę liczebności kobiet nad mężczyznami.

Piramida wieku mieszkańców gminy Sobótka, 2017

(Źródło: GUS)

www.polskawliczbach.pl

Analizując sytuację demograficzną Gminy Sobótka należy również zwrócić uwagę na strukturę mieszkańców w podziale na wiek. W roku 2017 ludność w wieku nieprodukcyjnym stanowiła 37,5% ludności gminy. Obywatele wieku produkcyjnego (przez ludność w wieku produkcyjnym rozumie się osoby zdolne do pracy, znajdujące się w wieku 18 – 64 lata w przypadku mężczyzn oraz 18 – 59 w przypadku kobiet) stanowili 61,5% ludności gminy.

Współczynnik obciążenia demograficznego to stosunek ludności w wieku nieprodukcyjnym do liczebności wieku produkcyjnego. W przypadku Gminy Sobótka wskaźnik ten od roku 2013 do roku 2015 systematycznie

rośnie. W roku 2014 wynosił 0,575, a w roku 2016 już 0,604 co wskazuje na fakt, iż z roku na rok wzrasta liczba osób znajdujących się w wieku nieprodukcyjnym. Świadczy to o starzeniu się społeczności Gminy Sobótka

Natomiast w latach 2017 współczynnik ten wyniósł 0,32, a w 2017 – 0,34, czyli starzenie społeczności lokalnej się pogłębia.

Na stan i strukturę ludności decydujący wpływ mają zjawiska demograficzne, określane, jako ruch naturalny. Zalicza się do nich m.in. urodzenia i zgony, a także małżeństwa i rozwody oraz migracje.

Analizując stan cywilny mieszkańców można zauważyć, iż 27, 9% mieszkańców gminy Sobótka jest stanu wolnego, 59, 2% żyje w małżeństwie, 4, 4% mieszkańców jest po rozwodzie, a 7, 8% to wdowy/wdowcy.

Mieszkańcy gminy Sobótka zawarli w 2017 roku 53 małżeństwa, co odpowiada 4,1 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie mniej od wartości dla województwa dolnośląskiego oraz znacznie mniej od wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 2,1 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców.

Gmina Sobótka ma dodatni przyrost naturalny wynoszący 1. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu 0,08 na 1000 mieszkańców. W 2017 roku urodziło się 128 dzieci, w tym 54, 7% dziewczynek i 45, 3% chłopców.

Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 1, 76 i jest znacznie większy od średniej dla województwa oraz znacznie większy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

Na 1000 ludności gminy Sobótka przypada 10,45 zgonów. Jest to wartość porównywalna do wartości średniej dla województwa dolnośląskiego oraz nieznacznie więcej od wartości średniej dla kraju. W 2016 roku 37,5% zgonów w gminie Sobótka spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną 32,2% zgonów były nowotwory, a 7,4% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego.

Drugim, obok przyrostu naturalnego, czynnikiem mającym bezpośredni wpływ na liczbę ludności na danym obszarze są migracje, których wielkość i kierunki zależą w dużej mierze od sytuacji społeczno-gospodarczej gminy. W 2017 roku zarejestrowano 160 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 128 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi 32. W tym samym roku 5 osób zameldowało się z zagranicy oraz zarejestrowano 4 wymeldowań za granicę - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące 1.

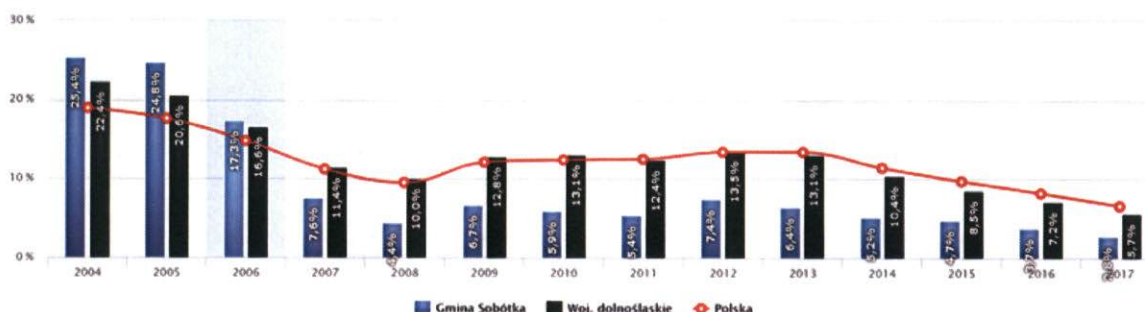
W Gminie Sobótka na 1000 mieszkańców pracuje 134 osób. 42,4% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 57,6% mężczyźni.

Tab. nr 3. Liczba ludności pracującej na 1000 osób:

	2014	2015	2016	2017
Pracujący na 1000 ludności	142	135	133	134

Bezrobocie rejestrowane w Gminie Sobótka wynosiło w 2017 roku 2,8%. Wśród kobiet osiągnęło ono wskaźnik 3,5%, a wśród mężczyzn 2,1%. Jak wynika z poniższego wykres, od roku 2012 szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w gminie ulega systematycznemu zmniejszeniu. Co więcej, w roku 2017 osiągnęła ona najniższy wskaźnik od roku 2004.

Wyk.nr.1. Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w Gminie Sobótka

Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców Gminy Sobótka 1 035 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 506 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak, więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi - 529.

Tab.nr.4. Dojazdy do pracy w Gminie Sobótka - Źródło: GUS, 31.XII.2006

Dojazdy do pracy w Gminie Sobótka	
Liczba osób wyjeżdżających do pracy	1035
Liczba osób przyjeżdżających do pracy	506
Saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy	-529

Analizując sektor zatrudnienia w gminie można dostrzec, iż 12,2% aktywnych zawodowo mieszkańców Gminy Sobótka pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 34,0% w przemyśle i budownictwie, a 35,7% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 0,7% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

Wyk.nr.2.Sektor zatrudnienia w Gminie Sobótka

2. Czynniki sprzyjające uzależnieniom.

2.1 Sytuacja materialna

Osoby uzależnione dosyć często charakteryzują się niezaradnością życiową, brakiem umiejętności w prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz w wychowaniu dzieci. Z uwagi na duży odsetek osób z problemem alkoholowym korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej istotne jest minimalizowanie oraz zapobieganie szkodom spowodowanym występowaniem w rodzinie problemu alkoholowego, poprzez objęcie tych rodzin kompleksową pomocą o charakterze profilaktycznym i naprawczym oraz tworzenie systemowych programów pomocy osobom z problemem alkoholowym.

Z danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Sobótce wynika, że w latach 2013-2017 liczba rodzin korzystających z pomocy materialnej była mniej więcej na tym samym poziomie dotyczy to również rodzin z problemem alkoholowym korzystających z pomocy.

Tabela 5. Liczba rodzin korzystających z pomocy, w tym liczba rodzin z problemem alkoholowym korzystających z pomocy OPS w Sobótce we latach 2013-2017

Rok	Liczba rodzin objęta pomocą materialną OPS	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin objęta pomocą materialną z powodu uzależnienia	Liczba osób w rodzinach
2013	337	812	8	8
2014	382	917	8	17
2015	335	744	4	10
2016	343	750	10	15
2017	351	733	10	18

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Sobótce

2.2 Przemoc w rodzinie

Zjawisko przemocy często wiąże się z problemem alkoholowym występującym w rodzinach. Według danych statystycznych Policji większość sprawców fizycznego lub psychicznego znęcania się nad członkami rodziny działa pod wpływem alkoholu lub innych środków psychoaktywnych. Działania informacyjne w skali całego kraju oraz lokalne, w tym cykliczne kampanie „przeciw przemocy” przyczyniają się do zwiększenia wśród ofiar i świadków przemocy świadomości dotyczącej poznania swoich praw oraz nazw i adresów instytucji pomocowych.

Dzieciom i osobom dorosłym doświadczającym szkód ze strony osób nadużywających alkoholu oferowana jest systemowa pomoc wyjścia z kryzysu w Ośrodku Pomocy Społecznej w Sobótce, w Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w Punkcie Konsultacyjnym działającym przy Ośrodku Pomocy Społecznej, (przyjmuje w nim dwóch psychologów, terapeuta uzależnień, pedagog, prawnik), w Komisariacie Policji, w placówkach oświatowych.

Sprawcy przemocy motywowani są do podjęcia terapii w ramach realizowanego programu korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy. Ponadto organizowane są szkolenia z zakresu problematyki przemocy skierowane do różnych grup zawodowych m. in. pracowników socjalnych i policjantów, nauczycieli, kuratorów sądowych, pracowników służby zdrowia.

2.3 Rekomendowane działania

Analiza powyższych danych pokazuje, że istotnymi czynnikami sprzyjającymi rozwojowi uzależnień są przede wszystkim przemoc oraz wykluczenie społeczne. Koniecznym staje się, więc kontynuowanie Polityki społecznej Gminy Sobótka, która przyczynia się do zmniejszenia skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz, poprzez różnorodne formy doskonalenia zawodowego i kształcenie kompetencji społecznych wśród grup ryzyka, dostarczy osobom zagrożonym uzależnieniem podstawowe kompetencje umożliwiające reintegrację społeczną.

Szczególnie ważne jest także kontynuowanie realizacji programów profilaktyki selektywnej skierowanych do grup szczególnie narażonych na uzależnienie tj. osób bezrobotnych, sprawców przemocy oraz osób wykluczonych społecznie. Punkt Konsultacyjny również jest działaniem, który powinien być kontynuowany, gdyż liczba osób, które korzystają z pomocy znacząco się zwiększa.

3. Spożywanie napojów alkoholowych.

Według szacunkowych danych opartych na wskaźnikach Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, co piąta dorosła osoba w Polsce jest uwikłana w jakiś sposób (osobiście lub przez członków rodziny) w problem alkoholowy.

W grupie osób nadużywających alkoholu należy liczyć się też ze zwiększoną ilością szkód zdrowotnych wynikających ze zwielokrotnionej liczby urazów, wypadków mających związek z alkoholem, oraz długotrwałą ekspozycją na duże dawki alkoholu, co nierozzerwalnie wiąże się ze zwiększonymi kosztami w wielu obszarach służby zdrowia.

3.1. Z punktu widzenia dorosłych mieszkańców

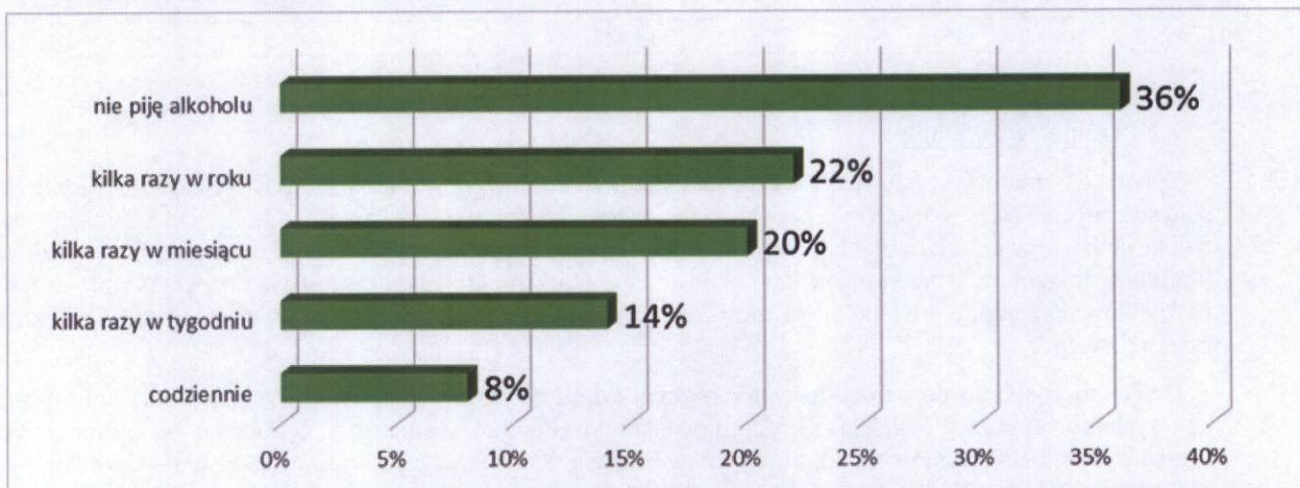
Dane pochodzą z przeprowadzonej w 2018 roku Diagnozy Problemów Społecznych w gminie.

Pierwszym, diagnozowanym problemem społecznym w gminie Sobótka był problem alkoholowy. W niniejszym podrozdziale przedstawiono tę kwestię z punktu widzenia mieszkańców, a także podjęto próbę

oszacowania skali zjawiska oraz sprawdzenia wiedzy ankietowanych dotyczącej zagrożeń wynikających z nadużywania alkoholu.

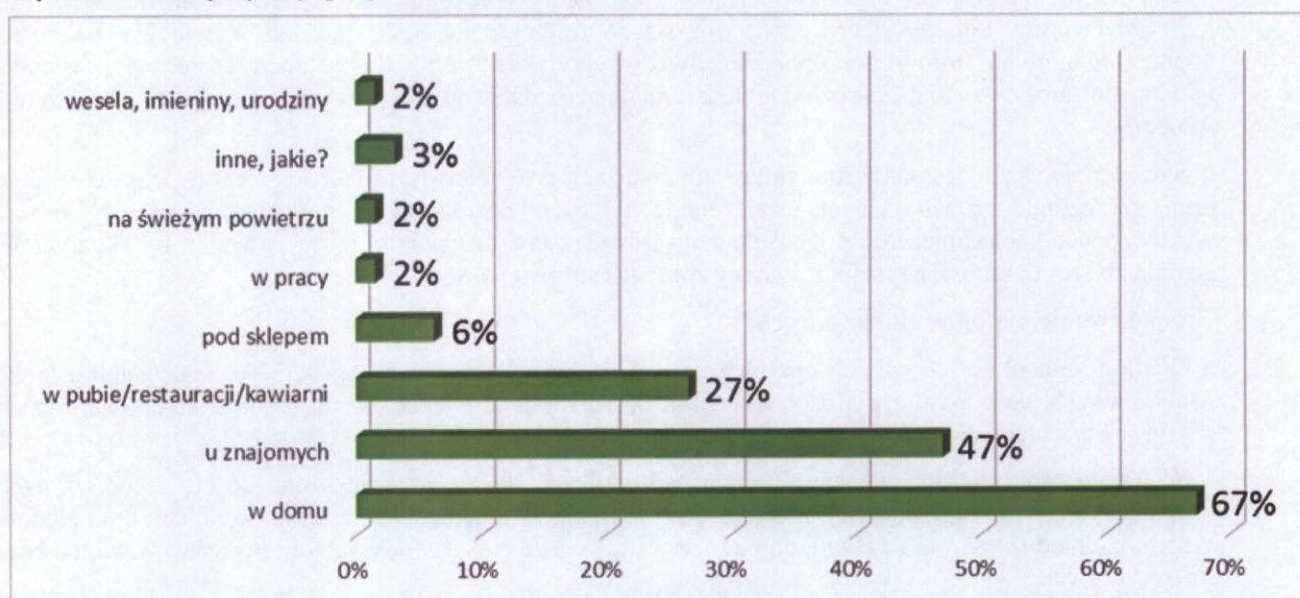
Na początek ankietowanych poproszono o wskazanie jak często piją alkohol. Niepokojący jest fakt, iż aż 8% respondentów przyznało, że spożywa alkohol codziennie. Kilka razy w tygodniu robi to 14% mieszkańców, co piąty spożywa alkohol kilka razy w miesiącu, zaś kilka razy w roku 22%. Należy zwrócić uwagę, iż jedynie 36% osób przyznało, że nie pije w ogóle alkoholu. Co wskazuje, iż problem alkoholowy w gminie jest obecny, nie przybiera on jednak bardzo dużych rozmiarów.

Wyk.3. Jak często spożywa Pan/i alkohol?

Interesujący wydaje się fakt, iż to kobiety rzadziej niż mężczyźni deklarowały, iż nie sięgają w ogóle po alkohol – takiej odpowiedzi udzieliło 32% kobiet i 43% mężczyzn. Kobiety sięgają po alkohol rzadziej niż mężczyźni – większość z nich deklarowała, iż spożywa napoje alkoholowe kilka razy w roku (28%) oraz kilka razy w miesiącu (23%). 13% kobiet spożywa alkohol kilka razy w tygodniu, a 3% robi to codziennie. Natomiast mężczyźni najczęściej sięgają po alkohol: codziennie (15%), kilka razy w tygodniu (15%), kilka razy w miesiącu (15%) oraz kilka razy w roku (13%).

Wyk.4. Gdzie najczęściej spożywa Pan/i alkohol?

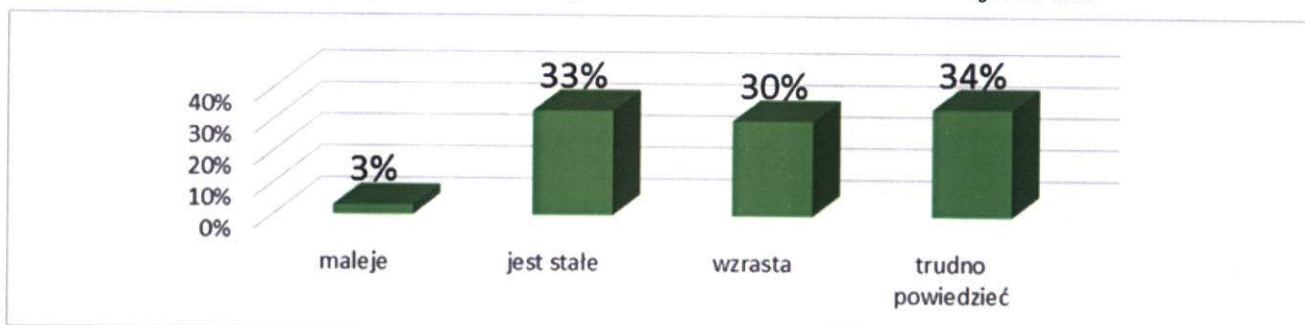

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Niepokojący jest fakt, iż jedynie 91% respondentów nie wykonywało nigdy swoich obowiązków zawodowych pod wpływem alkoholu. 6% ankietowanych przyznało, iż zdarza im się to rzadko, zaś 3% osób zdarza się to czasami.

Wyk.5. Proszę ocenić czy spożycie alkoholu na przestrzeni kilku lat w Pana/i miejscowości.

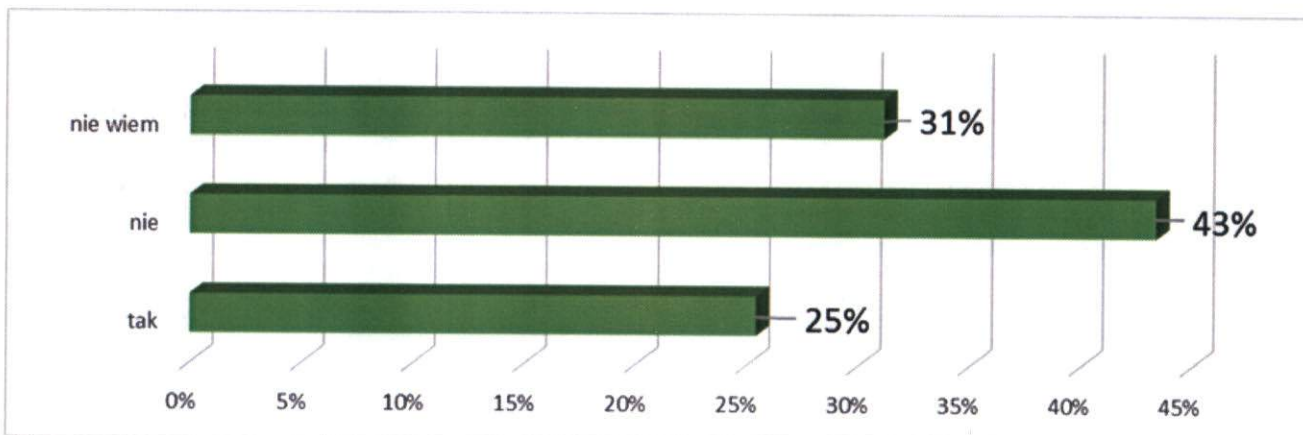
Celem sprawdzenia wiedzy mieszkańców dotyczącej problemu alkoholowego poproszono ich o ustosunkowanie się do kilku wybranych stwierdzeń. Niepokojący jest fakt, iż 18% osób sądzi, iż alkoholizm jest dziedziczny, zaś 36% dorosłych uważa, że okazjonalne spożywanie alkoholu nie uzależnia. 13% uważa, że osoby z problemem alkoholowym piją codziennie, zaś 14% respondentów uważa, że alkohol jest dobrym lekarstwem na sen oraz 5% osób sądzi, że alkohol w piwie jest mniej szkodliwy niż w wódce. Dodatkowo 2% badanych twierdzi, że nie ma nic złego w przychodzeniu do pracy na kacu. Dane te pokazują, że mieszkańcy nie posiadają wiedzy na temat konsekwencji sięgania po alkohol, a także problemu alkoholowego.

3.2. Z punktu widzenia dzieci i młodzieży.

Pierwszy blok pytań skierowanych do uczniów dotyczył problemu alkoholowego. Celem niniejszego działu jest oszacowanie skali problemu alkoholowego wśród najmłodszych mieszkańców oraz sprawdzenie wiedzy ankietowanych związanej z tematyką uzależnień alkoholowych.

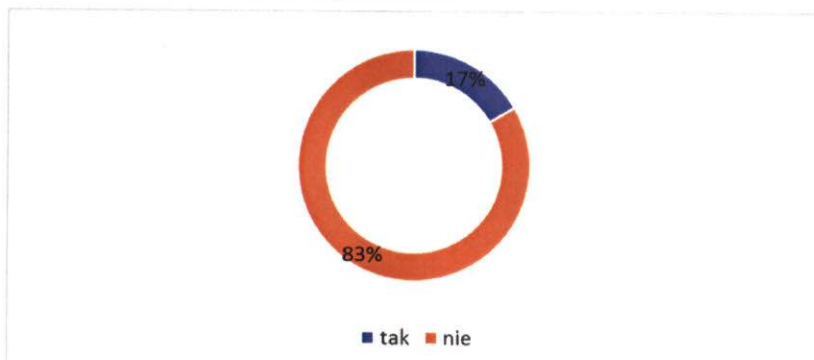
Na początek respondentów zapytano, czy ich zdaniem, osoby w ich wieku spożywają alkohol. Odpowiedzi twierdzącej udzieliło tutaj 25% badanych, zaś 31% osób nie potrafiło odpowiedzieć na to pytanie.

Wyk.6. Czy osoby w Twoim wieku piją alkohol?

Dodatkowo, aż 17% uczniów przyznało, iż próbowali kiedykolwiek spożywać alkohol.

Wyk.7. Czy próbowałeś/aś pić alkohol?

Kontakt z alkoholem zadeklarowało 16% dziewczynek i 17% chłopców. Jak widać, sięganie po alkohol wśród uczniów nie ma związku z płcią – praktycznie taka sama ilość chłopców i dziewczynek przyznała się do spożywania alkoholu.

4. Komisja rozwiązywania problemów alkoholowych

Głównym celem działań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sobótce jest prowadzenie działań w celu zapobiegania nadużywania alkoholu oraz środków psychoaktywnych, promowanie zdrowego trybu życia, zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej osobom uzależnionym, integrowania społeczeństwa lokalnego, podejmowanie działań w zakresie poradnictwa, interwencji wobec osób nadużywających alkoholu i narkotyków, działania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, prowadzenie rozmów motywacyjnych oraz zwiększanie zdolności osób do radzenia sobie z zaistniałymi problemami alkoholowymi.

Podejmowane działania mają za zadanie wsparcie osób uzależnionych i ich rodzin, pomoc rodzinom w trudnych sytuacjach życiowych oraz propagowanie zdrowego stylu życia.

Komisja uprawniona jest do podejmowania czynności zmierzających do sądowego orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu, zobowiązania poddania się leczeniu odwykowemu. Do kompetencji Komisji należą również zadania wynikające z Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2017 r. poz. 783 ze zm.) oraz ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 poz.1390 ze zm.).

Ponadto Komisja opiniuje nowe wnioski o wydanie pozwolenia na sprzedaż alkoholu oraz kontroluje placówki, które sprzedają alkohol.

Zadania ustawowe Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1. Opiniowanie, inicjowanie i współpraca w zakresie realizacji zadań wykonywanych w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.

2. Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu, a w szczególności:

- a) przyjęcie zgłoszenia o przypadku wystąpienia nadużywania alkoholu z jednoczesnym występowaniem przesłanek z art. 24 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- b) wezwanie na rozmowę osoby, co do której wpłynęło zgłoszenie i motywowanie jej do zaprzestania nadużywania alkoholu i/lub poddania się dobrowolnemu leczeniu,
- c) w przypadku braku zgody na dobrowolne leczenie się – skierowanie na badania przez biegłych (psycholog, psychiatra) w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia,
- d) przygotowanie dokumentacji związanej z postępowaniem sądowym,
- e) złożenie wniosku o wszczęcie postępowania do sądu rejonowego.

3. W przypadku wystąpienia równocześnie przemocy, uruchomienie procedury "Niebieskie Karty".

4. Opiniowanie wydawania zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych pod względem zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami rady gminy, o których mowa w art. 12 ust.1 i 2 ustawy limit punktów i zasady usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.

5. Kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych (na podstawie upoważnienia Burmistrza).

Zasady kontroli punktów

1. Kontroli podlegają przedsiębiorcy prowadzący sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży jak i w miejscu sprzedaży.

2. Kontrole przeprowadzają członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych lub wspólnie z funkcjonariuszami Policji.

3. Zakres kontroli obejmuje:

- a. zgodność prowadzonej sprzedaży napojów alkoholowych z aktualnie ważnym zezwoleniem,

b. przestrzeganie warunków ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

4. Osoby kontrolujące mają prawo do:

a. wstępu na teren nieruchomości, obiektu, lokalu lub ich części, gdzie jest prowadzona sprzedaż napojów alkoholowych, w dniach i godzinach, w których jest prowadzona ta działalność,

b. żądania okazania zezwoleń oraz pisemnych lub ustnych wyjaśnień.

5. Czynności kontrolnych, dokonuje się w obecności kontrolowanego, osoby zastępującej kontrolowanego lub przez niego zatrudnionej.

6. Protokół z kontroli, kontrolujący przekazują Przewodniczącemu Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

7. Podmiot kontrolowany, w przypadku otrzymania zaleceń pokontrolnych w terminie 30 dni od dnia przeprowadzenia kontroli, przesyła do organu wydającego zezwolenia pisemną informację o wykonaniu zaleceń.

Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych otrzymują wynagrodzenie za realizację zadań określonych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w wysokości 20% minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującego w danym okresie miesięcznie. Wynagrodzenie wypłacane jest na podstawie listy wypłat sporządzonej na podstawie list obecności na posiedzeniach Komisji. Członkowi Komisji, który nie brał udziału w jej pracach w ciągu danego miesiąca nie przysługuje wynagrodzenie.

Tabela nr 6. Działania Gminnej Komisji rozwiązywania problemów alkoholowych w 2018 roku.

Lp.	Kategoria działania	2018 Rok
1	Liczba osób, z którymi Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywujące w związku ze zgłoszeniami	28
2	Liczba zaopiniowanych wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż alkoholu	20
3	Liczba przeprowadzonych kontroli w punktach sprzedaży alkoholu	19
4	Liczba posiedzeń, w których członkowie brali udział w posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przemocy w rodzinie	60

III. ZASOBY INSTYTUCJONALNE W GMINIE SOBÓTKA

Na terenie Gminy Sobótka istnieje wiele instytucji i organizacji, które realizują zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Wśród nich wymienić należy:

1. Ośrodek Pomocy Społecznej, w którego strukturze znajduje się:

- Punkt Konsultacyjny

2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;

3. Komisariat Policji;

4. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;

5. Placówki oświatowe i kulturalne;

6. Grupa wsparcia AA;

7. Świetlice środowiskowe i świetlice sportowe;

8. Inne podmioty realizujące zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień posiadające w swoich statutach zapisy umożliwiające realizację tych zadań na terenie Gminy Sobótka.

IV. CELE I ZADANIA PROGRAMU

1. Podniesienie poziomu wiedzy mieszkańców, głównie dzieci i młodzieży na temat problemów związanych z używaniem alkoholu oraz możliwości zapobiegania takim zjawiskom.

2. Rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi oraz przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie. Różne rodzaje uzależnień mają ze sobą bardzo wiele wspólnego. Bez względu na to, czy mówimy np. o uzależnieniu od alkoholu, narkotyków czy papierosów, spotykamy się z takim samym lub podobnym przebiegiem, czynnikami ryzyka oraz Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Sobótka na 2019 rok czynnikami chroniącymi.

Dlatego cel ten składa się z trzech części, które łączą strategie przeciwdziałania poszczególnym uzależnieniom i obejmują:

- profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych,
- zwalczanie następstw zdrowotnych używania wyrobów tytoniowych i wyrobów powiązanych, także e-papierosów,
- przeciwdziałanie uzależnieniom behawioralnym.

W ramach tego celu operacyjnego zaplanowaliśmy działania, które mają ograniczyć problemy ze zdrowiem, wynikające z uzależnień oraz używania substancji psychoaktywnych. Są to m. in.:

- działania profilaktyczne i edukacyjne, udoskonalanie oferty i zwiększanie dostępności do leczenia uzależnień,
- monitorowanie sytuacji związanej z uzależnieniami poprzez diagnozowanie problemów uzależnień w Gminie Sobótka.

3. Zwiększenie dostępności i podniesienie jakości pomocy dla ofiar i sprawców przemocy w rodzinie z problemem alkoholowym.

4. Zwiększenie kompetencji służb działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinach z problemem alkoholowym.

5. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, spożywających alkohol ryzykownie i szkodliwie lub używających substancji psychoaktywnych oraz członków rodzin osób z problemami wynikającymi z używania alkoholu lub innych środków psychoaktywnych.

6. Finansowania bieżącej działalności świetlic dla dzieci z grup ryzyka w szczególności dla dzieci z rodzin z problemem uzależnień oraz rodzin dysfunkcyjnych (dożywianie dzieci, wynagrodzenie opiekunów, zapewnienie materiałów dydaktyczno-edukacyjnych, organizacji wycieczek, dodatkowych zajęć tematycznych oraz spotkań świątecznych i okolicznościowych), wdrażanie programów profilaktycznych rekomendowanych w ramach systemu rekomendowanych programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego z obszaru profilaktyki selektywnej adresowanych do dzieci, młodzieży, rodziców i wychowawców,

7. Finansowania profilaktycznego wypoczynku letniego dla dzieci z grup ryzyka w szczególności dla dzieci z rodzin z problemem uzależnień, który stanowi integralną częścią całorocznego funkcjonowania świetlic opiekuńczo-wychowawczych.

8. Udzielania w Punkcie Konsultacyjnym pomocy psychologicznej, prawnej i terapeutycznej rodzinom z problemem uzależnień, współuzależnień oraz ofiarom i sprawcom przemocy w rodzinie; zakup niezbędnych artykułów i materiałów do Punktu.

9. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych.

10. Współpracy z placówkami oświatowymi i wychowawczymi w ramach wsparcia realizacji szkolnych programów profilaktycznych,

11. Organizacji pozaszkolnych konkursów profilaktycznych.

12. Organizacji przeglądu zespołów teatralnych realizujących tematykę profilaktyczną, ukazujących pozytywne wzorce, zachowania oraz promujące pozytywnych liderów.
13. Podnoszenia kompetencji przedstawicieli instytucji działających w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów wynikających z używania alkoholu oraz w zakresie przemocy.
14. Zakupu materiałów edukacyjno – profilaktycznych oraz literatury i czasopism specjalistycznych związanych z realizacją Programu.
15. Współpracy z instytucjami, organizacjami pozarządowymi oraz osobami fizycznymi w działaniach promujących trzeźwość, zdrowy styl życia oraz działaniach kreujących i wspierających pozytywnych liderów.
16. Przyjmowania zgłoszeń o przypadkach nadużywania alkoholu.
17. Przygotowywania dokumentacji związanej z postępowaniem sądowym w stosunku do osób uzależnionych od alkoholu, finansowanie kosztów wydania opinii biegłych w przedmiocie uzależnienia.
18. Motywowania osób uzależnionych do podjęcia dobrowolnego leczenia odwykowego – zaproszenia na rozmowę z przedstawicielem komisji.
19. Opiniowania wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
20. Zapewnienia skutecznego przestrzegania prawa w zakresie dystrybucji, reklamy, promocji oraz spożywania napojów alkoholowych.
21. Zakupu niezbędnych materiałów na potrzeby Komisji oraz obsługi Komisji.
22. Dojazdów/dowozów związanych z realizacją zadań Programu.
23. Prowadzenia poradnictwa w Punkcie konsultacyjnym w Sobótce dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz osób zagrożonych uzależnieniem; utrzymanie bazy lokalowej Punktu.
24. Zwiększanie dostępności i podnoszenie jakości specjalistycznych świadczeń w zakresie leczenia uzależnienia od alkoholu - wspieranie placówek lecznictwa odwykowego poprzez finansowanie programów terapeutycznych dla osób uzależnionych uzupełniających ofertę świadczeń zdrowotnych NFZ.

V. REALIZATORZY PROGRAMU

Realizatorem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2019 rok jest Burmistrz Miasta i Gminy Sobótka za pośrednictwem Ośrodka Pomocy Społecznej w Sobótce oraz inne jednostki organizacyjne gminy.

VI. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

1. Finansowanie realizacji poszczególnych zadań określa preliminarz wydatków zgodny z projektem budżetu na 2019 rok w dziale 851 – ochrona zdrowia, rozdziale 85154 – przeciwdziałanie alkoholizmowi oraz rozdziale 85153 – przeciwdziałanie narkomanii.
2. Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych są środki pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wniesione przez podmioty gospodarcze w roku 2019.

VII. MONITORING I SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Monitoring realizacji gminnego programu prowadzony będzie poprzez:

- a) sprawozdania wewnętrzne – sprawozdanie finansowe i merytoryczne z realizacji Gminnego Programu będzie integralną częścią rocznego sprawozdania budżetowego składanego zgodnie z obowiązującymi przepisami Radzie Miejskiej w Sobótce.
- b) sprawozdania zewnętrzne dla:
  - Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
  - Krajowego Biura Przeciwdziałania Narkomanii za pośrednictwem Urzędu Marszałkowskiego we Wrocławiu.

